ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 18ης Ιουνίου 1991 *

Στην υπόθεση C-260/89,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης — Ανώνυμης Εταιρίας (ΕΡΤ ΑΕ),

υπέρ της οποίας παρεμβαίνει η

Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού ΕΡΤ,

και

Δημοτικής Εταιρίας Πληροφόρησης (ΔΕΠ),

Σωτηρίου Κούβελα,

υπέρ των οποίων παρεμβαίνουν οι

Νικόλαος Αβδελλάς κ.λπ.,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της Συνθήκης ΕΟΚ, και συγκεκριμένα των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 9, 30, 36, 85 και 86,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, T. F. O'Higgins, G. C. Rodríguez Iglesias και M. Díez de Velasco, προέδρους τμήματος, Sir Gordon Slynn, K. N. Κακούρη, R. Joliet, F. Schockweiler και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση — Ανώνυμη Εταιρία, εκπροσωπούμενη από τον Β. Κωστόπουλο, δικηγόρο Αθηνών, και τον Κ. Καλαβρό, δικηγόρο Αθηνών,

— η Δημοτική Εταιρία Πληροφόρησης και ο Σωτήριος Κούβελας, εκπροσωπούμενοι από τους Α. Βαμβακόπουλο, Α. Παναγόπουλο και Π. Λαδά, δικηγόρους Θεσσαλονίκης,

— η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από την E. Belliard, αναπληρώτρια διευθύντρια στη Διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον G. de Bergues, κύριο αναπληρωτή γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στο ίδιο Υπουργείο,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Marenco, νομικό σύμβουλο, B. Jansen και M. Κοντού-Durande, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης — Ανώνυμης Εταιρίας, της Δημοτικής Εταιρίας Πληροφόρησης και της Επιτροπής κατά την συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Ιανουαρίου 1991,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 11ης Απριλίου 1989, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Αυγούστου 1989, το Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, κρίνοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, σειρά προδικαστικών ερωτημάτων ως προς την ερμηνεία της Συνθήκης ΕΟΚ, και ειδικότερα των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 9, 30, 36, 85 και 86, καθώς και του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών της 4ης Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), για να εκτιμήσει αν συμβιβάζεται προς τις διατάξεις αυτές το εθνικό καθεστώς περί αποκλειστικών τηλεοπτικών δικαιωμάτων.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης Ανώνυμης Εταιρίας (στο εξής: ΕΡΤ), επιχείρησης στην οποία το Ελληνικό Κράτος έχει εκχωρήσει αποκλειστικά δικαιώματα για την άσκηση των δραστηριοτήτων της, αφενός, και της Δημοτικής Εταιρίας Πληροφόρησης (στο εξής: ΔΕΠ), με έδρα τη Θεσσαλονίκη, και του Σ. Κούβελα, Δημάρχου της πόλης αυτής, αφετέρου. Παρά την ύπαρξη των αποκλειστικών δικαιωμάτων των οποίων απολαύει η ΕΡΤ, η ΔΕΠ και ο Δήμαρχος ίδρυσαν στην Θεσσαλονίκη, το 1989, τηλεοπτικό σταθμό, που άρχισε, την ίδια χρονιά, να μεταδίδει τηλεοπτικές εκπομπές.

3 Η ΕΡΤ ιδρύθηκε με τον νόμο 1730/1987 (*Εφημερίς της Κυβερνήσεως*, τεύχος Α, αριθ. 145, της 18.8.1987, σ. 144). Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, σκοπός της ΕΡΤ είναι η οργάνωση, εκμετάλλευση και ανάπτυξη της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, καθώς και η συμβολή της στην ενημέρωση, στη μόρφωση και στην ψυχαγωγία του ελληνικού λαού, χωρίς την επιδίωξη κέρδους. Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι στην ΕΡΤ εκχωρείται από το κράτος αποκλειστικό ραδιοτηλεοπτικό προνόμιο για κάθε δραστηριότητα που συντελεί στην εκπλήρωση του σκοπού της. Αυτό το προνόμιο περιλαμβάνει ιδίως την εκπομπή κάθε είδους ήχων και εικόνων από το ελληνικό έδαφος, με τις μεθόδους της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, που προορίζονται για τη λήψη, είτε γενική είτε με ειδικά κλειστά ή ενσύρματα ή άλλης οποιασδήποτε μορφής κυκλώματα, και την εγκατάσταση σταθμών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης. Δυνάμει της παραγράφου 3 του άρθρου 2, η ΕΡΤ παράγει και εκμεταλλεύεται με οποιονδήποτε τρόπο ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές. Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου απαγορεύει σε κάθε πρόσωπο να αναπτύσσει, χωρίς άδεια της ΕΡΤ, δραστηριότητες για τις οποίες η ΕΡΤ κατέχει αποκλειστικό δικαίωμα.

4 Θεωρώντας ότι οι δραστηριότητες της ΔΕΠ και του Δημάρχου Θεσσαλονίκης ενέπιπταν στη σφαίρα των αποκλειστικών της δικαιωμάτων, η ΕΡΤ κίνησε διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, ζητώντας, βάσει του προαναφερθέντος άρθρου 16 του νόμου 1730/1987, να διαταχθεί η απαγόρευση κάθε είδους τηλεοπτικής εκπομπής, η συντηρητική κατάσχεση του τεχνικού εξοπλισμού και η θέση του υπό μεσεγγύηση. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η ΔΕΠ και ο Σ. Κούβελας επικαλέστηκαν κυρίως διατάξεις του κοινοτικού δικαίου και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

5 Κρίνοντας ότι στην υπόθεση ανέκυπταν σημαντικά ζητήματα κοινοτικού δικαίου, το εθνικό δικαστήριο ανέστειλε την διαδικασία για να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Εάν ένας νόμος ο οποίος επιτρέπει εις ένα μόνον τηλεοπτικό φορέα να έχει το τηλεοπτικό μονοπώλιον εφ' όλης της Επικρατείας ενός Κράτους μέλους και να προβαίνει εις τηλεοπτικάς μεταδόσεις πάσης φύσεως είναι σύμφωνος προς τας διατάξεις της Συνθήκης της ΕΟΚ και το παράγωγον δίκαιον (Droit dérivé).

2) Εν καταφατική περιπτώσει, εάν και κατά πόσον παραβιάζεται η εν άρθρω 9 της Συνθήκης ΕΟΚ θεμελιώδης ελευθερία κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (la liberté de circulation des marchandises), εν όψει του γεγονότος ότι η ενάσκησις υφ' ενός μόνον φορέως του αποκλειστικού τηλεοπτικού προνομίου συνεπάγεται διά τους λοιπούς πολίτας της Κοινότητος την απαγόρευσιν εξαγωγής, ενοικιάσεως ή διανομής, καθ' οιονδήποτε τρόπον εις το εν λόγω Κράτος μέλος υλικών, ηχητικών αποθεμάτων, φιλμς, ντοκυμανταίρ τηλεοράσεως και λοιπών προϊόντων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν διά την εκπομπήν τηλεοπτικών μηνυμάτων, παρά μόνον προς εξυπηρέτησιν των σκοπών του εν λόγω φορέως, του έχοντος το αποκλειστικόν τηλεοπτικόν προνόμιον, όταν μάλιστα ο εν λόγω φορεύς έχει την διακριτικήν ευχέρειαν επιλογής και προτιμήσεως του εθνικού υλικού και των εθνικών προϊόντων αντί εκείνων των άλλων Κρατών μελών της Κοινότητος.

3) Εάν και κατά πόσον η παραχώρησις εις ένα μόνον φορέα του τηλεοπτικού προνομίου αποτελεί μέτρον ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών (mesure d' effet équivalent à des restrictions quantitatives à l'importation) απαγορευόμενον ρητώς υπό της διατάξεως του άρθρου 30 της Συνθήκης της ΕΟΚ.

4) Εάν ήθελε γίνει δεκτόν ότι είναι νόμιμος η παραχώρησις διά νόμου εις ένα μόνον τηλεοπτικόν φορέα του αποκλειστικού τηλεοπτικού προνομίου να προβαίνει εφ' όλης της Επικρατείας ενός Κράτους μέλους εις τηλεοπτικάς μεταδόσεις πάσης φύσεως, ως εμπίπτουσα εις την διάταξιν του άρθρου 36 της Συνθήκης της ΕΟΚ ως έχει ερμηνευθεί παρά του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου,

δοθέντος ότι η τοιαύτη παραχώρησις ικανοποιεί μίαν επιτακτικήν ανάγκην και εξυπηρετεί σκοπόν δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι η οργάνωσις της τηλεοράσεως ως υπηρεσίας χάριν δημοσίου συμφέροντος, εάν και κατά πόσον υπερακοντίζεται ο επιδιωκόμενος ούτος σκοπός, δηλαδή εάν η επίτευξις του σκοπού τούτου, ο οποίος είναι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος, γίνεται κατά τον ολιγώτερον επαχθή τρόπο, δι' εκείνου δηλαδή που προσβάλλει ολιγώτερον την ελευθέραν κυκλοφορίαν των εμπορευμάτων.

5) Εάν και κατά πόσον τα αποκλειστικά δικαιώματα, τα οποία παραχωρεί ένα Κράτος μέλος εις μίαν επιχείρησιν (έναν φορέα) εν σχέσει προς τας τηλεοπτικάς μεταδόσεις, και η ενάσκησις των δικαιωμάτων αυτών συμβιβάζονται προς τους κανόνας του ανταγωνισμού των άρθρων 85 εν συνδ. προς 3 στ' της Συνθήκης της ΕΟΚ, όταν η υπό της εν λόγω επιχειρήσεως ενάσκησις ωρισμένων πράξεων, και ενδεικτικώς η υπό της ιδίας μόνον α) μετάδοσις διαφημιστικών μηνυμάτων, β) θέσεως εις κυκλοφορίαν φιλμς, ντοκυμανταίρ και λοιπών τηλεοπτικών έργων παραγομένων εντός της Κοινότητος, γ) επιλογής, κατά την διακριτικήν της ευχέρειαν, κατανομής και μεταδόσεως τηλεοπτικών μηνυμάτων, φιλμς, ντοκυμανταίρ και λοιπών έργων παρεμποδίζει, περιορίζει ή νοθεύει (empêcher, restreindre ou fausser) τον ανταγωνισμόν εις βάρος των κοινοτικών καταναλωτών εις τον τομέα τον οποίον λειτουργεί και εφ' ολοκλήρου της Επικρατείας του Κράτους μέλους, έστω και αν δικαιούται να το πράξη κατά νόμον.

6) Εις την περίπτωσιν κατά την οποίαν το Κράτος μέλος χρησιμοποιεί την επιφορτισμένη με την λειτουργίαν της τηλεοράσεως επιχείρησιν ακόμη και όσον αφορά τας εμπορικάς της δραστηριότητας — ιδιαιτέρως την διαφήμισιν — ως επιχείρησιν επιφορτισμένην με την λειτουργίαν υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, εάν και κατά πόσον οι κανόνες του ανταγωνισμού των άρθρων 85 εν συνδ. προς 3 εδ. στ' είναι ασυμβίβαστοι προς την εκτέλεσιν των ανατεθειμένων εις αυτήν έργων.

7) Εάν δύναται να θεωρηθή ότι μία τοιαύτη επιχείρησις εις την οποίαν έχει παραχωρηθή διά νόμου του Κράτους μέλους το τηλεοπτικό μονοπώλιον να προβαίνει εφ' όλης της Επικρατείας αυτού εις τηλεοπτικάς μεταδόσεις πάσης φύσεως κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν εις σημαντικόν τμήμα της Κοινής Αγοράς.

8) Εν καταφατική περιπτώσει, εάν και κατά πόσον αποτελεί κατάχρησιν της δεσποζούσης θέσεώς της η εις βάρος των κοινοτικών καταναλωτών υπ' αυτής επιβολή (ελλείψει παντός ετέρου ανταγωνισμού εις την αγοράν) τιμών μονοπωλίου επί των τηλεοπτικών διαφημιστικών εκπομπών και τοιούτων προτιμησιακής, κατά την διακριτικήν της ευχέρειαν, μεταχειρίσεως και η υπ' αυτής ενάσκησις των ως άνω εις το υπ' αριθ. 5 ερώτημα μνημονευομένων και εις εξάλειψιν του ανταγωνισμού αγουσών πράξεων εις τον τομέα εις τον οποίον αύτη λειτουργεί.

9) Εάν και κατά πόσον σήμερον η παραχώρησις διά νόμου εις ένα μόνον τηλεοπτικόν φορέα να έχει το τηλεοπτικόν μονοπώλιον εφ' όλης της Επικρατείας ενός Κράτους μέλους και να προβαίνει εις τηλεοπτικάς μεταδόσεις πάσης φύσεως συμβιβάζεται το μεν προς τον επιδιωκόμενον υπό της Συνθήκης της ΕΟΚ (εισαγωγήν και κατ' άρθρ. 2 αυτής) κοινωνικόν σκοπόν της σταθεράς βελτιώσεως των συνθηκών ζωής των Ευρωπαϊκών λαών και της ταχείας ανόδου του επιπέδου της ζωής των, το δε προς την διάταξιν του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 4ης Νοεμβρίου 1950.

10) Εάν η διά του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 4ης Νοεμβρίου 1950 κατοχυρουμένη ελευθερία του εκφράζεσθαι και ο προαναφερθείς κοινωνικός σκοπός της Συνθήκης της ΕΟΚ ο μνημονευόμενος εις την εισαγωγήν και το άρθρον 2 αυτής επιβάλλουν αφ' εαυτών εις τα κράτη μέλη υποχρεώσεις και ποίας, ανεξαρτήτως της ισχύος γραπτών διατάξεων του Κοινοτικού δικαίου. »

6 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς το νομικό πλαίσιο και τα δεδομένα της διαφοράς της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω, παρά μόνον καθ' όσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

7 Από την απόφαση παραπομπής προκύπτει κατ' ουσίαν ότι, με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί αν το κοινοτικό δίκαιο αντιτίθεται στην ύπαρξη τηλεοπτικού μονοπωλίου εκ μέρους μιας μόνης εταιρίας, στην οποία ένα κράτος μέλος έχει παραχωρήσει προς τούτο αποκλειστικά δικαιώματα. Το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα αφορούν το ζήτημα αν οι κανόνες της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, και ειδικότερα το άρθρο 9 και τα άρθρα 30 και 36, εμποδίζουν την ύπαρξη ενός τέτοιου μονοπωλίου. Δεδομένου ότι τα ερωτήματα αυτά αφορούν μονοπώλιο παροχής υπηρεσιών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αναφέρονται όχι μόνο στους κανόνες της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, αλλά και στους σχετικούς με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και ιδίως το άρθρο 59 της Συνθήκης.

8 Το πέμπτο, το έκτο, το έβδομο και το όγδοο ερώτημα αφορούν την ερμηνεία των κανόνων ανταγωνισμού που ισχύουν για τις επιχειρήσεις. Το εθνικό δικαστήριο ζητεί σχετικά να πληροφορηθεί, πρώτον, αν το άρθρο 3, στοιχείο στ, και το άρθρο 85 της Συνθήκης εμποδίζουν την εκ μέρους του κράτους παραχώρηση αποκλειστικών τηλεο-

πτικών δικαιωμάτων. Δεύτερον, το εθνικό δικαστήριο διερωτάται αν μια επιχείρηση, η οποία απολαύει αποκλειστικού τηλεοπτικού δικαιώματος για ολόκληρη την επικράτεια κράτους μέλους, κατέχει, για τον λόγο αυτό, δεσπόζουσα θέση εντός σημαντικού τμήματος της κοινής αγοράς, κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης, και αν ορισμένες μορφές συμπεριφοράς συνιστούν κατάχρηση της δεσπόζουσας αυτής θέσης. Τρίτον, το εθνικό δικαστήριο επιθυμεί να πληροφορηθεί αν οι ισχύοντες κανόνες ανταγωνισμού εμποδίζουν μια τέτοια επιχείρηση να ασκήσει την ιδιαίτερη αποστολή που της έχει ανατεθεί.

9 Το ένατο και το δέκατο ερώτημα αφορούν την εξέταση μιας μονοπωλιακής καταστάσεως στον τηλεοπτικό τομέα υπό το πρίσμα αφενός του άρθρου 2 της Συνθήκης και αφετέρου του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Επί του τηλεοπτικού μονοπωλίου

10 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, υπόθ. 155/73, Sacchi (Rec. 1974, σ. 409, σκέψη 14), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τίποτε στη Συνθήκη δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εξαιρούν, για λόγους δημοσίου συμφέροντος μη οικονομικής φύσεως, τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές από τον ελεύθερο ανταγωνισμό, παραχωρώντας το αποκλειστικό δικαίωμα της πραγματοποιήσεώς τους σε ένα ή περισσότερα ιδρύματα.

11 Όπως όμως προκύπτει από το άρθρο 90, παράγραφοι 1 και 2, της Συνθήκης, ο τρόπος οργανώσεως ή λειτουργίας αυτού του μονοπωλίου ενδέχεται να αντιβαίνει προς τις διατάξεις της Συνθήκης, και ιδίως τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και τους κανόνες ανταγωνισμού.

12 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο η απάντηση ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν αντιτίθεται στην ανάθεση καθεαυτή τηλεοπτικού μονοπωλίου, για λόγους δημοσίου συμφέροντος μη οικονομικής φύσεως. Ο τρόπος, όμως, οργανώσεως και λειτουργίας ενός τέτοιου μονοπωλίου δεν πρέπει να αντιβαίνει προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, ούτε προς τους κανόνες ανταγωνισμού.

Επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων

13 Πρέπει, κατ' αρχάς, να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, Sacchi, οι εκπομπές τηλεοπτικών μηνυμάτων εμπίπτουν στους κανόνες της Συνθήκης περί παροχής υπηρεσιών και ότι ένα τηλεοπτικό μονοπώλιο, δεδομένου ότι αποτελεί μονοπώλιο παροχής υπηρεσιών, δεν αντιβαίνει, καθαυτό, στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

14 Όπως όμως προκύπτει από την ίδια απόφαση, οι συναλλαγές που αφορούν τα κάθε είδους υλικά, υποθέματα ήχου, ταινίες και άλλα προϊόντα που χρησιμεύουν στην μετάδοση των τηλεοπτικών μηνυμάτων υπόκεινται στους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

15 Πρέπει, συναφώς, να διευκρινιστεί ότι η παραχώρηση σε μία μόνη επιχείρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων εκπομπής τηλεοπτικών μηνυμάτων — και η προς τούτο απονομή σ' αυτήν του αποκλειστικού προνομίου να εισάγει, να εκμισθώνει ή να διανέμει τα αναγκαία για την μετάδοσή τους υλικά και προϊόντα — δεν συνιστά, αυτή καθαυτή, μέτρο αποτελέσματος ισοδυνάμου προς ποσοτικό περιορισμό, κατά την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης.

16 Άλλως έχουν τα πράγματα αν από την παραχώρηση αυτή προκύπτει — άμεσα ή έμμεσα — διάκριση μεταξύ εγχωρίων και εισαγομένων προϊόντων εις βάρος των τελευταίων. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο, που είναι μόνο αρμόδιο να διαπιστώνει τα πραγματικά περιστατικά, να εξετάσει αν αυτό συμβαίνει εν προκειμένω.

17 Όσον αφορά το άρθρο 9 της Συνθήκης, αρκεί να σημειωθεί ότι το άρθρο αυτό απαγορεύει τους εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς και τις επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ κρατών μελών. Δεδομένου ότι η δικογραφία δεν περιέχει καμία ένδειξη περί του ότι η επίδικη νομοθεσία συνεπάγεται είσπραξη εισαγωγικού ή εξαγωγικού τέλους, το άρθρο 9 δεν φαίνεται να ασκεί επιρροή στην εκτίμηση του επίδικου μονοπωλίου υπό το πρίσμα των κανόνων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

18 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα της Συνθήκης ΕΟΚ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δεν εμποδίζουν την παραχώρηση, σε μία μόνη επιχείρηση, αποκλειστικών δικαιωμάτων στον τομέα της εκπομπής τηλεοπτικών μηνυμάτων, ούτε την προς τούτο απονομή σ' αυτήν του αποκλειστικού προνομίου να εισάγει, να εκμισθώνει ή να διανέμει τα αναγκαία για την μετάδοσή τους υλικά και προϊόντα, αρκεί να μην προκύπτει εξ αυτού διάκριση μεταξύ εγχωρίων και εισαγομένων προϊόντων εις βάρος των τελευταίων.

Επί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

19 Δυνάμει του άρθρου 59 της Συνθήκης, οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας έπρεπε να καταργηθούν μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου, όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που ήσαν εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής. Η διάταξη αυτή επιβάλλει ιδίως την άρση οποιασδήποτε διακρίσεως εις βάρος αυτών που παρέχουν υπηρεσίες, όντας εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο όπου τις παρέχουν.

20 Όπως αναφέρθηκε στην σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, ενώ η ύπαρξη μονοπωλίου παροχής υπηρεσιών δεν είναι, αυτή καθαυτή, ασυμβίβαστη με το κοινοτικό δίκαιο, δεν αποκλείεται το μονοπώλιο να είναι οργανωμένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αντιβαίνει προς τους κανόνες περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν το μονοπώλιο οδηγεί σε διάκριση μεταξύ των εγχωρίων τηλεοπτικών εκπομπών και των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη, εις βάρος των τελευταίων.

21 Όσον αφορά το επίδικο στην κύρια δίκη μονοπώλιο, από το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 2, του νόμου 1730/1987, καθώς και από τη νομολογία του ελληνικού Συμβουλίου της Επικρατείας, προκύπτει ότι το αποκλειστικό προνόμιο της ΕΡΤ περιλαμβάνει τόσο το δικαίωμα να μεταδίδει δικές της εκπομπές (στο εξής: μετάδοση), όσο και το δικαίωμα να λαμβάνει και να αναμεταδίδει εκπομπές προερχόμενες από άλλα κράτη μέλη (στο εξής: αναμετάδοση).

22 Όπως παρατήρησε η Επιτροπή, η σώρευση του μονοπωλίου μεταδόσεως και αναμεταδόσεως στα χέρια της ίδιας επιχείρησης της παρέχει τη διπλή δυνατότητα να μεταδίδει

τα δικά της προγράμματα και να περιορίζει την αναμετάδοση των προγραμμάτων άλλων κρατών μελών. Η δυνατότητα αυτή, όταν οποιαδήποτε εγγύηση για την αναμετάδοση των προγραμμάτων άλλων κρατών μελών είναι ανύπαρκτη, μπορεί να οδηγήσει την επιχείρηση να ευνοεί τα δικά της προγράμματα εις βάρος των αλλοδαπών. Σ' ένα τέτοιο σύστημα, υπάρχει, επομένως, ο κίνδυνος να διαταραχθεί σοβαρά η ισότητα ευκαιριών μεταξύ μεταδόσεως ιδίων προγραμμάτων και αναμεταδόσεως των προγραμμάτων άλλων κρατών μελών.

23 Το αν η σώρευση των αποκλειστικών δικαιωμάτων μεταδόσεως και αναμεταδόσεως έχει πράγματι καταλήξει σε διάκριση εις βάρος των εκπομπών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη είναι ζήτημα πραγματικής εκτιμήσεως, για το οποίο μόνος αρμόδιος είναι ο εθνικός δικαστής.

24 Πρέπει, στη συνέχεια, να τονιστεί ότι αντιβαίνει προς τους κανόνες περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών η εθνική ρύθμιση που άγει σε τέτοιες δυσμενείς διακρίσεις, εκτός αν η ρύθμιση αυτή εμπίπτει στην εξαιρετική διάταξη του άρθρου 56 — στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 66 — της Συνθήκης. Όπως προκύπτει δε από το άρθρο 56, το οποίο πρέπει να ερμηνεύεται στενώς, κανόνες εισάγοντες δυσμενείς διακρίσεις μπορούν να δικαιολογούνται μόνο για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας.

25 Όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, η εν λόγω ρύθμιση είχε ως μοναδικό σκοπό να αποφευχθούν τεχνικές δυσχέρειες οφειλόμενες στον περιορισμένο αριθμό διαθεσίμων διαύλων. Ο σκοπός αυτός όμως δεν δικαιολογεί την εν λόγω ρύθμιση, κατά την έννοια του άρθρου 56 της Συνθήκης, εφόσον η οικεία επιχείρηση χρησιμοποιεί περιορισμένο μόνο αριθμό από τους διαθέσιμους διαύλους.

26 Επομένως, πρέπει να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο η απάντηση ότι αντιβαίνει προς το άρθρο 59 της Συνθήκης η εθνική ρύθμιση που ιδρύει μονοπώλιο αποκλειστικών δικαιωμάτων της μεταδόσεως ιδίων εκπομπών και αναμεταδόσεως εκπομπών προερχομένων από άλλα κράτη μέλη, όταν ένα τέτοιο μονοπώλιο άγει σε διακρίσεις εις βάρος

των εκπομπών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, εκτός αν η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από έναν από τους λόγους του άρθρου 56, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 66 της Συνθήκης.

Επί των κανόνων ανταγωνισμού

27 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι το άρθρο 3, στοιχείο στ, της Συνθήκης, εξαγγέλλει απλώς έναν σκοπό της Κοινότητας, ο οποίος διευκρινίζεται με σειρά διατάξεων της Συνθήκης που αφορούν τους κανόνες ανταγωνισμού, και ιδίως με τα άρθρα 85, 86 και 90.

28 Η συμπεριφορά της επιχειρήσεως, αυτής καθαυτής, πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των διατάξεων της Συνθήκης που αφορούν τις επιχειρήσεις. Τέτοιες διατάξεις περιέχουν ιδίως τα άρθρα 85, 86 και 90, παράγραφος 2.

29 Ως προς το άρθρο 85, αρκεί να σημειωθεί ότι αυτό εφαρμόζεται, όπως το ίδιο ορίζει, στις συμφωνίες « μεταξύ επιχειρήσεων ». Η απόφαση περί παραπομπής όμως δεν παρέχει καμία ένδειξη περί υπάρξεως οποιασδήποτε συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων. Παρέλκει, επομένως, η ερμηνεία της διατάξεως αυτής.

30 Το άρθρο 86 της Συνθήκης κηρύσσει ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης εντός της αγοράς αυτής ή σημαντικού τμήματός της.

31 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι μια επιχείρηση, στην οποία ο νόμος αναθέτει μονοπώλιο, μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης (βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 1985, υπόθ. 311/84, CBEM, Συλλογή 1985, σ. 3261, σκέψη 16) και ότι το έδαφος του κράτους μέλους, επί του οποίου εκτείνεται το μονοπώλιο αυτό, μπορεί να συνιστά σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς (βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, υπόθ. 322/81, Michelin, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 28).

32 Το άρθρο 86 της Συνθήκης ναι μεν δεν απαγορεύει ένα μονοπώλιο αυτό καθαυτό, εμποδίζει όμως την καταχρηστική του εκμετάλλευση. Ειδικότερα, απαριθμεί ενδεικτικώς μερικές καταχρηστικές δραστηριότητες.

33 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, κατά το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης, οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν παύουν να υπόκεινται στους κανόνες ανταγωνισμού, εκτός αν αποδεικνύεται ότι η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν συμβιβάζεται με την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής τους (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, Sacchi, σκέψη 15).

34 Επομένως, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει αν η πρακτική μιας τέτοιας επιχείρησης συμβιβάζεται με το άρθρο 86 και, σε περίπτωση που η πρακτική αυτή αντιβαίνει προς τη διάταξη αυτή, να εξετάσει αν δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους συναρτώμενους με την ιδιαίτερη αποστολή που έχει ενδεχομένως ανατεθεί στην επιχείρηση.

35 Όσον αφορά τα κρατικά μέτρα, και ειδικότερα την παραχώρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων, πρέπει να τονιστεί ότι, έστω και αν τα άρθρα 85 και 86 αφορούν αποκλειστικά επιχειρήσεις, ωστόσο η Συνθήκη επιβάλλει στα κράτη μέλη να μην λαμβάνουν ή διατηρούν σε ισχύ μέτρα δυνάμενα να αναιρέσουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών (βλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 1977, υπόθ. 13/77, INNO, Rec. 1977, σ. 2115, σκέψεις 31 και 32).

36 Έτσι, το άρθρο 90, παράγραφος 1, ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν, ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς τους κανόνες της Συνθήκης, ως προς τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.

37 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης εμποδίζει την παραχώρηση, από ένα κράτος μέλος, αποκλειστικού δικαιώματος αναμεταδόσεως τηλεοπτικών εκπομπών σε επιχείρηση η οποία κατέχει αποκλειστικό δικαίωμα μεταδόσεως εκπομπών, όταν τα δικαιώματα αυτά ενδέχεται να οδηγήσουν εκ των πραγμάτων την επιχείρηση αυτή σε παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης μέσω μιας πολιτικής ευμενών διακρίσεων υπέρ της εκπομπής των δικών της προγραμμάτων.

38 Επομένως, πρέπει να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο η απάντηση ότι αντιβαίνει προς το άρθρο 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης η παραχώρηση αποκλειστικού δικαιώματος μεταδόσεως και αποκλειστικού δικαιώματος αναμεταδόσεως τηλεοπτικών εκπομπών σε μία και την αυτή επιχείρηση, όταν τα δικαιώματα αυτά ενδέχεται να οδηγήσουν εκ των πραγμάτων την επιχείρηση αυτή σε παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης μέσω μιας πολιτικής ευμενών διακρίσεων υπέρ της εκπομπής των δικών της προγραμμάτων, εκτός εάν η εφαρμογή του άρθρου 86 εμποδίζει την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που της έχει ανατεθεί.

Επί του άρθρου 2 της Συνθήκης

39 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. ιδίως απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 1991, υπόθ. C-339/89, Alsthom, Συλλογή 1991, σ. I-107), το άρθρο 2 της Συνθήκης — στο οποίο αναφέρεται το ένατο και το δέκατο προδικαστικό ερώτημα — περιγράφει την αποστολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Οι εξαγγελλόμενοι στη διάταξη αυτή σκοποί αφορούν την ύπαρξη και τη λειτουργία της Κοινότητας, που πρέπει να προκύψει ως αποτέλεσμα της δημιουργίας της κοινής αγοράς και της προοδευτικής προσεγγίσεως της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών.

40 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο η απάντηση ότι το άρθρο 2 δεν περιέχει κριτήρια, βάσει των οποίων θα μπορούσε να κριθεί αν ένα εθνικό τηλεοπτικό μονοπώλιο συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο.

Επί του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

41 Σχετικά με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο οποίο αναφέρεται το ένατο και το δέκατο ερώτημα, πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των γενικών αρχών του δικαίου, για την τήρηση του οποίου μεριμνά το Δικαστήριο. Αυτό εμπνέεται, προς τούτο, από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, καθώς και από τις ενδείξεις τις οποίες παρέχουν οι διεθνείς πράξεις περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για τις οποίες έχουν συνεργαστεί ή στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα κράτη μέλη (βλ. ιδίως απόφαση της 14ης Μαΐου 1974, υπόθ. 4/73, Nold, Rec. 1974, σ. 491, σκέψη 13). Εξέχουσα θέση κατέχει, σ' αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. ιδίως απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, υπόθ. 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18). Εξ αυτού έπεται ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 1989, υπόθ. 5/88, Wachauf (Συλλογή 1989, σ. 2609, σκέψη 19), δεν μπορούν

να γίνουν δεκτά στην Κοινότητα μέτρα μη συνάδοντα προς τον σεβασμό των ως άνω αναγνωριζομένων και κατοχυρουμένων δικαιωμάτων του ανθρώπου.

42 Κατά την νομολογία του (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1985, συνεκδ. υποθ. 60 και 61/84, Cinéthèque, Συλλογή 1985, σ. 2605, σκέψη 26, και της 30ής Σεπτεμβρίου 1987, υπόθ. 12/86, Demirel, Συλλογή 1987, σ. 3719, σκέψη 28), το Δικαστήριο δεν μπορεί να κρίνει, υπό το πρίσμα της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, μια εθνική ρύθμιση που δεν είναι ενταγμένη στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου. Αντιθέτως, όταν πρόκειται για ρύθμιση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο, εφόσον επιληφθεί προδικαστικώς σχετικής υποθέσεως, υποχρεούται να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να μπορέσει αυτό να κρίνει αν η ρύθμιση αυτή συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα, για τον σεβασμό των οποίων μεριμνά το Δικαστήριο, όπως αυτά προκύπτουν ειδικότερα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

43 Ειδικότερα, όταν ένα κράτος μέλος επικαλείται τις διατάξεις του άρθρου 56 σε συνδυασμό προς το άρθρο 66 της Συνθήκης, για να δικαιολογήσει μια ρύθμιση τέτοια που μπορεί να παρακωλύσει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η δικαιολόγηση αυτή, η οποία προβλέπεται από το κοινοτικό δίκαιο, πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τις γενικές αρχές του δικαίου και ιδίως τα θεμελιώδη δικαιώματα. Έτσι, η αμφισβητούμενη εθνική ρύθμιση μπορεί να υπαχθεί στις εξαιρέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 56, σε συνδυασμό προς το άρθρο 66, μόνον αν είναι σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα για τον σεβασμό των οποίων μεριμνά το Δικαστήριο.

44 Κατά συνέπεια, σε μια τέτοια περίπτωση, στον εθνικό δικαστή και στο Δικαστήριο, αν επιληφθεί, εναπόκειται να εκτιμήσει την εφαρμογή αυτών των διατάξεων, εν όψει όλων των κανόνων του κοινοτικού δικαίου, περιλαμβανομένης και της ελευθερίας εκφράσεως, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ως γενικής αρχής του δικαίου, για την τήρηση του οποίου μεριμνά το Δικαστήριο.

45 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο η απάντηση ότι οι περιορισμοί που επιβάλλονται στην εξουσία των κρατών μελών, όταν εφαρμόζουν τις διαλαμβανόμενες στα άρθρα 66 και 56 της Συνθήκης διατάξεις σχετικά με λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, πρέπει να εκτιμώνται υπό το πρίσμα της γενικής αρχής της ελευθερίας εκφράσεως, η οποία κατοχυρώνεται με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 11ης Απριλίου 1989 το Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, αποφαίνεται:

1) Το κοινοτικό δίκαιο δεν αντιτίθεται στην ανάθεση καθεαυτή τηλεοπτικού μονοπωλίου, για λόγους δημοσίου συμφέροντος μη οικονομικής φύσεως. Ο τρόπος, όμως, οργανώσεως και λειτουργίας ενός τέτοιου μονοπωλίου δεν πρέπει να αντιβαίνει προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, ούτε προς τους κανόνες ανταγωνισμού.

2) Τα άρθρα της Συνθήκης ΕΟΚ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δεν εμποδίζουν την παραχώρηση, σε μία μόνη επιχείρηση, αποκλειστικών δικαιωμάτων στον τομέα της εκπομπής τηλεοπτικών μηνυμάτων, ούτε την προς τούτο απονομή σ' αυτήν του αποκλειστικού προνομίου να εισάγει, να εκμισθώνει ή να διανέμει τα αναγκαία για την μετάδοσή τους υλικά και προϊόντα, αρκεί να μην προκύπτει εξ αυτού διάκριση μεταξύ εγχωρίων και εισαγομένων προϊόντων εις βάρος των τελευταίων.

3) Αντιβαίνει προς το άρθρο 59 της Συνθήκης η εθνική ρύθμιση που ιδρύει μονοπώλιο αποκλειστικών δικαιωμάτων μεταδόσεως ιδίων εκπομπών και αναμεταδόσεως εκπομπών προερχομένων από άλλα κράτη μέλη, όταν ένα τέτοιο μονοπώλιο άγει σε διακρίσεις εις βάρος των εκπομπών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, εκτός αν η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από έναν από τους λόγους του άρθρου 56, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 66 της Συνθήκης.

4) Αντιβαίνει προς το άρθρο 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης η παραχώρηση αποκλειστικού δικαιώματος μεταδόσεως και αποκλειστικού δικαιώματος αναμεταδόσεως τηλεοπτικών εκπομπών σε μία και την αυτή επιχείρηση, όταν τα δικαιώματα αυτά ενδέχεται να οδηγήσουν εκ των πραγμάτων την επιχείρηση αυτή σε παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης μέσω μιας πολιτικής ευμενών διακρίσεων υπέρ της εκπομπής των δικών της προγραμμάτων, εκτός εάν η εφαρμογή του άρθρου 86 εμποδίζει την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που της έχει ανατεθεί.

5) Το άρθρο 2 δεν περιέχει κριτήρια, βάσει των οποίων θα μπορούσε να κριθεί αν ένα εθνικό τηλεοπτικό μονοπώλιο συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο.

6) Οι περιορισμοί που επιβάλλονται στην εξουσία των κρατών μελών, όταν εφαρμόζουν τις διαλαμβανόμενες στα άρθρα 66 και 56 της Συνθήκης διατάξεις σχετικά με λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, πρέπει να εκτιμώνται υπό το πρίσμα της γενικής αρχής της ελευθερίας εκφράσεως, η οποία κατοχυρώνεται με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Due O'Higgins Rodríguez Iglesias Díez de Velasco

Slynn Κακούρης Joliet Schockweiler Kapteyn

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Ιουνίου 1991.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος

O. Due